

<http://www.thaigov.go.th>

วันนี้ (๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒) เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๕๐๑ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งสรุปสาระสำคัญดังนี้

กฎหมาย		
๑.	เรื่อง	ระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการและงบประมาณรายจ่ายบุคลากรระหว่างหน่วยรับงบประมาณ พ.ศ. และระเบียบว่าด้วยการก่อหนี้ ๒๕๖๒ ผูกพันข้ามปีงบประมาณ พ.ศ. ฉบับ ๒ รวม ๒๕๖๒

เศรษฐกิจ - สังคม		
๒.	เรื่อง	การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของรัฐมนตรี
๓.	เรื่อง	การจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี
๔.	เรื่อง	ระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
๕.	เรื่อง	สถานการณ์และแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบปัญหาหนี้ทั้งช่วงปี ๒๕๖๒ ระยะเร่งด่วน
๖.	เรื่อง	สรุปสถานการณ์ภัยแล้งในช่วงฤดูฝนและมาตรการแก้ไข

ต่างประเทศ		
๗.	เรื่อง	การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขง
๘.	เรื่อง	ร่างกรอบการเจรจาจัดทำความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP) ในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา

แต่งตั้ง		
๙.	เรื่อง	การแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (ปสส.)
๑๐.	เรื่อง	คณะกรรมการต่าง ๆ ที่แต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี
๑๑.	เรื่อง	การแต่งตั้งข้าราชการการเมือง (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี)
๑๒.	เรื่อง	การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดการเทียบตำแหน่ง
๑๓.	เรื่อง	การแต่งตั้งข้าราชการการเมือง (กระทรวงสาธารณสุข)
๑๔.	เรื่อง	การแต่งตั้งข้าราชการการเมือง (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)
๑๕.	เรื่อง	คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๑๖๕/๒๕๖๒ เรื่อง มอบหมายและมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี
๑๖.	เรื่อง	เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยสำนักงานบริหารนโยบายของนายกรัฐมนตรี พ.ศ. และการแต่งตั้งคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ
๑๗.	เรื่อง	ขอความเห็นชอบให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (เรื่อง แนวทางการเสนอเรื่องการแต่งตั้งข้าราชการการเมือง) ต่อไป

สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โทร. ๐ ๒๒๘๘-๔๓๙๖

๔.๒ ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอทราบความเห็น หรือเร่งรัดให้ดำเนินการตอบความเห็นเพื่อให้เรื่องต่าง ๆ สามารถเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๔.๓ ประสานงานกับ สลค. ขอให้แจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่มีความเร่งด่วนเป็นกรณีพิเศษ

๔.๔ รายงานผลการพิจารณาร่างกฎหมายที่เสนอต่อรัฐสภาให้ทราบเป็นระยะ ๆ

๕. เรื่อง สถานการณ์และแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบปัญหาฝนทิ้งช่วงปี ๒๕๖๒ ระยะเร่งด่วน

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบสถานการณ์และแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบปัญหาฝนทิ้งช่วงปี ๒๕๖๒ ระยะเร่งด่วน ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ดังนี้

ตามที่ได้เกิดสถานการณ์ฝนทิ้งช่วง (มิถุนายน ๒๕๖๒ ถึงปัจจุบัน) ที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ส่งผลให้ประชาชนได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเพื่อการเกษตร ดังนั้น พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้สั่งการให้ทุกส่วนราชการและเหล่าทัพสนับสนุนอากาศยานและกำลังพลร่วมการปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่ประสบปัญหาฝนทิ้งช่วง และร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนโดยเร็ว

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ติดตามสถานการณ์ และดำเนินการแก้ไขปัญหาฝนทิ้งช่วง ที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร สรุปได้ดังนี้

๑. สถานการณ์และแนวโน้ม

สภาพฝน กรมอุตุนิยมวิทยา ได้คาดการณ์ปริมาณฝนในช่วงฤดูฝนปี ๒๕๖๒ จะมีปริมาณฝนรวมของทั้งประเทศน้อยกว่าปี ๒๕๖๑ และน้อยกว่าค่าปกติประมาณ ๕-๑๐ % (ปีที่แล้วต่ำกว่าค่าปกติ ๓%) โดยช่วงต้นเดือนกรกฎาคม บริเวณประเทศไทยตอนบนจะมีปริมาณและการกระจายของฝนลดลง และมีปริมาณฝนน้อยกว่าค่าปกติ ก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำด้านการเกษตร

สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ทั้ง ๓๕ แห่ง ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๒ มีปริมาณน้ำใช้การได้ทั่วประเทศ ๑๐,๗๒๙ ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๒๓ ของความจุ (น้อยกว่าปริมาณน้ำปี ๒๕๖๑ อยู่ ๑๑,๔๘๔ ล้านลูกบาศก์เมตร) โดยมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ที่มีปริมาตรต่ำกว่าร้อยละ ๓๐ ของความจุ รวม ๑๙ แห่ง ปริมาตรระหว่างร้อยละ ๓๐ - ๕๐ รวม ๑๐ แห่ง และปริมาตรมากกว่าร้อยละ ๕๐ รวม ๖ แห่ง ซึ่งถือว่าขณะนี้ปริมาณน้ำน้อย

สถานการณ์การเพาะปลูกข้าวปี ๒๕๖๒/๖๓ จากข้อมูลการสำรวจของกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๔๗.๘๘ ล้านไร่ ยังไม่ปลูกอีก ๑๒.๔๕ ล้านไร่

ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบ พบว่า ฝนทิ้งช่วงจะส่งผลกระทบต่อปริมาณ คุณภาพ ผลผลิตของเกษตรกรจะลดลงหรือเสียหาย และผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ปัจจุบัน ยังไม่มีรายงานความเสียหาย และไม่มีประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือฯ ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

๒. แนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงและบรรเทาผลกระทบ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการทันที และเตรียมการแก้ไขในระยะยาว โดยบูรณาการกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพอากาศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้ปฏิบัติงานได้ทันที และมีแผนปฏิบัติที่ครอบคลุมการแก้ไขปัญหาในระยะต่อไป

๑. ปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำและพื้นที่การเกษตรที่ประสบปัญหาฝนทิ้งช่วง กรมฝนหลวงและการบินเกษตร บูรณาการการปฏิบัติร่วมกับกองทัพ โดยกองทัพสนับสนุนอากาศยานเพิ่มจำนวน ๗ ลำ จากกองทัพบก ๑ ลำ กองทัพอากาศ ๕ ลำ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๑ ลำ พร้อมกำลังพล ๘๘ นาย

๒. สำรวจพื้นที่ขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค พร้อมสนับสนุนเครื่องจักรเครื่องมือ เช่น รถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ทันที และสร้างการรับรู้ ร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บูรณาการสำรวจข้อมูลพื้นที่การเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากภาวะฝนทิ้งช่วง รวมทั้งจัดทำชุดข้อมูลแนวโน้ม/สถานการณ์น้ำในอนาคต วิเคราะห์ความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในไร่นา การสะสมน้ำต้นทุน และความชื้นในดิน เป็นต้น เพื่อสื่อสารสร้างการรับรู้ให้แก่เกษตรกร และผู้ใช้น้ำได้ตระหนักและเข้าใจสถานการณ์ความเสี่ยง และให้ความร่วมมือในระดับที่สามารถวิเคราะห์ข้อมูล แนวโน้ม เรียนรู้ที่จะปรับตัวและบรรเทาผลกระทบให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด เช่น วิธีการดูแลรักษาพืชในภาวะแห้งแล้งฝนทิ้งช่วง ปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชอายุสั้นใช้น้ำน้อยทดแทนการเพาะปลูกข้าวในช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน ๒๕๖๒

๒.๒ การจัดเตรียมเครื่องสูบน้ำ รถบรรทุกน้ำ และเครื่องจักรเครื่องมือสนับสนุนอื่นๆ ทั้งประเทศ จำนวน ๔,๘๕๐ หน่วย เพื่อสนับสนุนและพร้อมให้การช่วยเหลือทันทีที่ กระจายอยู่ตามโครงการชลประทานทุกจังหวัด และเตรียมพร้อมแหล่งน้ำต้นทุนในพื้นที่ใกล้เคียงระบบชลประทาน สำหรับการแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

๒.๓ แจ้งเตือนให้เกษตรกรที่ยังไม่ได้เริ่มทำการปลูกข้าว ให้ชะลอการปลูกไปจนกว่าจะสิ้นสุดภาวะฝนทิ้งช่วง หรือจนกว่าปริมาณและการกระจายของฝนมีความสม่ำเสมอ และหากมีภาวะการขาดแคลนน้ำให้ดำเนินการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด รวมทั้ง สร้างการรับรู้ ร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้น้ำประหยัดอย่างต่อเนื่อง

๒.๔ วางแผนการเพาะปลูกพืชและปฏิทินการเพาะปลูกเป็นการล่วงหน้า โดยเฉพาะในฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๒/๖๓ ให้สอดคล้องกับการคาดการณ์สถานการณ์น้ำ

๒.๕ จัดตั้ง War room ทุกจังหวัด เร่งสำรวจพื้นที่ประสบฝนทิ้งช่วงทุกจังหวัดพร้อมช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบฝนทิ้งช่วง และแนะนำให้เกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรหรือปรับปรุงทะเบียนก่อนเกิดความเสียหาย

๓. ปรับแผนการระบายน้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ โดยเฉพาะแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของความจุ และเพิ่มความเข้มงวดติดตาม กำกับ การจัดสรรน้ำในระดับพื้นที่เพื่อให้ใช้น้ำอย่างประหยัด และมีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศเพียงพอถึงฤดูแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ เก็บน้ำในอ่างเก็บน้ำไว้ให้มากที่สุด ไม่ระบายน้ำจากเขื่อนจนกว่าปริมาณน้ำจะมากกว่าเส้นควบคุมตอนล่าง และบริหารปริมาณน้ำฝนที่ไหลลงสู่ระบบคลองชลประทาน แทนการบริหารน้ำที่ระบายจากเขื่อน

๓.๒ พื้นที่ตอนที่ยังไม่ได้ปลูก ให้ประชาสัมพันธ์แนะนำให้เกษตรกรชะลอการเพาะปลูกตามปริมาณฝนที่ตกในพื้นที่ หรือสนับสนุนการปลูกพืชใช้น้ำน้อย เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดความเสียหายของผลผลิตสำหรับพื้นที่เพาะปลูกแล้ว จะดำเนินการมาตรการส่งน้ำแบบประณีตด้วยวิธีเปียกสลับแห้ง ส่งน้ำแบบรอบเวรหมุนเวียนในแต่ละพื้นที่

๓.๓ จัดแผนหมุนเวียน/จัดรอบเวรการใช้น้ำในระบบลุ่มน้ำ และบริหารจัดการน้ำที่จัดสรรอย่างเข้มงวด และสอดคล้องกับสถานการณ์

๓.๔ พิจารณาการใช้น้ำจากแก้มลิงธรรมชาติ และเสริมแหล่งน้ำด้วยบ่อน้ำบาดาล ในพื้นที่ที่เป็นที่ดอน

๓.๕ การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ลุ่มเจ้าพระยา เมื่อประเมินน้ำฝนที่ตกลงมาแล้ว พบว่ามีความจำเป็นต้องปรับลดแผนการระบายน้ำ เพื่อประหยัดการใช้น้ำตลอดฤดูฝน และให้มีปริมาณน้ำเพียงพอ สำหรับการอุปโภค บริโภค ในปี ๒๕๖๓ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการน้ำเป็นไปตามแผนที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการควบคุมการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

๑) ประตุระบายน้ำที่รับน้ำจากแม่น้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา จะเปิดรับน้ำเฉพาะการอุปโภค บริโภคเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ อาคารเชื่อมต่อที่ดูแลโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้จัดทำปฏิทินการรับน้ำส่งให้กรมชลประทาน

๒) ลำน้ำหรือคลองส่งน้ำที่มีความจำเป็นต้องรับน้ำเข้าเพื่อรักษาเสถียรภาพของตลิ่งลำน้ำ ให้รับน้ำเข้าในเกณฑ์ต่ำสุด ซึ่งกรมชลประทานจะกำหนดอัตราการรับน้ำที่เหมาะสมให้

๓) ขอความร่วมมือ ไม่ให้เกษตรกร ทำการปิดกั้นลำน้ำหรือสูบน้ำเข้าพื้นที่เพาะปลูก เช่นกัน ทั้งนี้ หากพื้นที่ใดมีความจำเป็นจะต้องสูบน้ำเพื่อใช้สำหรับการอุปโภคบริโภค ให้จัดทำปฏิทินการสูบน้ำ ส่งให้กรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

๔) สถานีสูบน้ำของการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และการประปาส่วนท้องถิ่นสามารถทำการสูบน้ำได้ตามปกติ ทั้งนี้ให้จัดทำปฏิทินการสูบน้ำ ส่งให้กรมชลประทาน

๕) ลดการเพาะเลี้ยงปลาในกระชังในแม่น้ำปิง แม่น้ำน่าน แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำท่าจีนและในระบบชลประทาน

๖) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฝ้าระวังและควบคุมไม่ให้มีการปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำ คูคลอง และแหล่งน้ำต่างๆ เนื่องจากทำให้ต้องระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำเพิ่มขึ้นเพื่อเจือจางน้ำเสีย

การช่วยเหลือเยียวยาระยะสั้น

๑. การบรรเทาความเดือดร้อนด้านรายได้เพื่อเสริมสภาพคล่องของเศรษฐกิจครัวเรือนเกษตรกรที่ประสบภัยฝนทิ้งช่วง โดยการสนับสนุนเงินทุนแก่สมาชิกสหกรณ์ สนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำจากกองทุนพัฒนาสหกรณ์ให้สหกรณ์วงเงิน ๑,๖๐๐ ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๑ เป็นระยะเวลา ๓ - ๕ ปี โดยมีวงเงินกู้ให้สมาชิกรายละไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท ผ่านการดำเนินโครงการ ๓ โครงการ ได้แก่

๑.๑ โครงการส่งเสริมอาชีพสมาชิกสหกรณ์ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง วงเงิน ๖๐๐ ล้านบาท มี ๒ กิจกรรม ได้แก่ ให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อพัฒนาอาชีพ และเพื่อจัดหาแหล่งน้ำทำการเกษตร

๑.๒ โครงการจัดหาแหล่งน้ำให้สมาชิกสหกรณ์ วงเงิน ๔๐๐ ล้านบาท

๑.๓ โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ วงเงิน ๖๐๐ ล้านบาท

๒. การช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลัง เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือฯ เกษตรกรจะได้รับการช่วยเหลือ ข้าว ไร่ละ ๑,๑๑๓ บาท พืชไร่ ไร่ละ ๑,๑๔๘ บาท พืชสวนและอื่นๆ ไร่ละ ๑,๖๙๐ บาท รายละไม่เกิน ๓๐ ไร่ โดยเร่งสำรวจความเสียหาย เพื่อให้การช่วยเหลือภายใน ๙๐ วัน

๓. โครงการประกันภัยข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๖๒ เกษตรกรที่ได้รับความเสียหายสิ้นเชิงที่ซื้อประกันภัยกับ ธ.ก.ส. จะได้รับการช่วยเหลือ ไร่ละ ๑,๒๖๐ บาท และโครงการประกันภัยข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการผลิต ๒๕๖๒ เกษตรกรที่ได้รับความเสียหายสิ้นเชิงที่ซื้อประกันภัยกับ ธ.ก.ส. จะได้รับการช่วยเหลือ ไร่ละ ๑,๕๐๐ บาท

๔. เตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อแจกจ่ายให้กับเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายจากสถานการณ์ฝนทิ้งช่วง (มิถุนายน - สิงหาคม ๒๕๖๒) ตามความต้องการพันธุ์ข้าวของเกษตรกร โดยต้องคำนึงปริมาณน้ำและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

การดำเนินการในระยะต่อไป

๑. ประเมินความเสี่ยงต่อปริมาณน้ำต้นทุนในอนาคต เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการความต้องการน้ำภาคเกษตรและวางแผนการเพาะปลูกพืชที่สอดคล้องกับปริมาณน้ำ โดยกำหนดปฏิทินการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับสถานการณ์น้ำ

๒. ประเมินความเสี่ยงต่อระดับความมั่นคงด้านอาหาร และผลกระทบต่อการผลิตสินค้าเกษตร และอาหาร การดำรงชีวิต และสภาพคล่องทางการเงินของครัวเรือนเกษตรกร รวมทั้งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง

๓. ประเมินความเสี่ยง ต่อการปฏิบัติงานเพื่อการแก้ไขปัญหาเร่งด่วน โดยวิเคราะห์มาตรการงบประมาณที่จะช่วยเหลือเยียวยา และสนับสนุนเกษตรกรให้สามารถประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ หากพบความเสี่ยงที่จะสร้างความเสียหายต่อผลผลิต เกษตรกรเสียโอกาสในการผลิต และกระทบต่อรายได้ในครัวเรือนจนอาจทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน และไม่สามารถดำรงชีพขั้นพื้นฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเตรียมนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา มาตรการเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ ให้สามารถปรับตัวและมีความพร้อมที่จะเผชิญเหตุ และสามารถบริหารความเสี่ยงได้ด้วยตนเองในระดับหนึ่ง เช่น มาตรการเสริมสภาพคล่องทางการเงิน มาตรการเพิ่มขีดความสามารถการผลิตและการตลาด โดยยึดหลักที่จะไม่สร้างภาระงบประมาณภาครัฐ รวมทั้งเป็นมาตรการที่ส่งเสริมให้เกษตรกรมีศักยภาพ และความพร้อมที่จะรับมือกับภาวะฝนทิ้งช่วง ในอนาคตได้ดีกว่าปัจจุบัน รวมทั้ง เป็นมาตรการที่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบได้ในห้วงเวลาที่เหมาะสมหรือทันต่อสถานการณ์ต่อไป

๖. เรื่อง สรุปสถานการณ์ภัยแล้งในช่วงฤดูฝนและมาตรการแก้ไข

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ดังนี้

๑. รับทราบสถานการณ์น้ำในปัจจุบัน และการเปิดศูนย์อำนวยการน้ำเฉพาะกิจ

๒. เห็นชอบมาตรการแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ เพื่อให้หน่วยงานนำไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญ

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ขอรายงานสรุปสถานการณ์ภัยแล้งในช่วงฤดูฝนและมาตรการแก้ไข ดังนี้

๑. สรุปการคาดการณ์สภาพอากาศและปริมาณน้ำ

๑.๑ สภาพอากาศและน้ำฝน : กรมอุตุนิยมวิทยาและสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) คาดการณ์ปริมาณฝนในช่วงครึ่งแรกของฤดูฝน (พฤษภาคม-กรกฎาคม) น้อยกว่าค่าปกติ ๕ - ๑๐% และส่วนครึ่งหลังของฤดูฝน (สิงหาคม-ตุลาคม) จะมีปริมาณฝนตกใกล้เคียงกับค่าปกติและคาดว่าจะมีพายุพัดผ่านประเทศไทย จำนวน ๑ - ๒ ลูกในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๒

ข้อเท็จจริงสถิติฝนที่ตกจริงในช่วงเดือนมิถุนายน - กลางกรกฎาคม มีปริมาณฝนตกน้อยกว่าค่าปกติ ๓๐ - ๔๐% ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่มีปริมาณฝนมากกว่าปี ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นปีที่แล้งสุด ๑๒% เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเอลนีโญกำลังอ่อน ส่วนภาคอื่น ๆ เป็นไปตามคาดการณ์

๑.๒ ปริมาณน้ำทุกแหล่งน้ำ ณ วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ มีปริมาณน้ำรวม ๓๘,๖๖๕ ล้านลูกบาศก์เมตร (๔๗%) แบ่งเป็น ภาคเหนือ ๙,๑๘๓ ล้านลูกบาศก์เมตร (๓๔%) ภาคกลาง ๕๐๘ ล้านลูกบาศก์เมตร (๒๐%) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔,๒๔๖ ล้านลูกบาศก์เมตร (๓๓%) ภาคตะวันตก ๑๘,๒๘๔ ล้านลูกบาศก์เมตร (๖๘%) ภาคตะวันออก ๑,๑๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร (๓๖%) ภาคใต้ ๕,๓๒๓ ล้านลูกบาศก์เมตร (๕๘%) และศักยภาพน้ำบาดาล ๑,๒๒๘ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อเดือน โดยมีปริมาณน้ำต้นทุนมากกว่าปี ๒๕๕๘ (ปีแล้งสุด) จำนวน ๒,๒๙๓ ล้านลูกบาศก์เมตร (๗%) แต่มีปริมาณน้ำน้อยกว่าปี ๒๕๖๑ จำนวน ๑๑,๙๐๔ ล้านลูกบาศก์เมตร (๒๔%) โดยมีแหล่งน้ำฝักระวังน้ำน้อย (น้อยกว่า ๓๐%) เสี่ยงขาดแคลนน้ำ แยกเป็น **ขนาดใหญ่** ๑๙ แห่ง (ภาคเหนือ ๔ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๘ แห่ง ภาคตะวันออก ๓ แห่ง ภาคกลาง ๔ แห่ง) **ขนาดกลาง** ๑๕๐ แห่ง (ภาคเหนือ ๑๙ แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๐๔ แห่ง ภาคตะวันออก ๑๑ แห่ง ภาคกลาง ๑๑ แห่ง ภาคตะวันตก ๒ แห่ง ภาคใต้ ๓ แห่ง)

๒. การวางแผนบริหารจัดการน้ำช่วงต้นฤดูฝนที่ผ่านมา ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ มีปริมาณน้ำในแหล่งน้ำทั้งหมดช่วงต้นฤดูฝนปี ๒๕๖๒ น้อยกว่า ปี ๒๕๖๑ ประมาณ ๔,๘๔๔ ล้านลูกบาศก์เมตรรัฐบาลโดยคณะกรรมการ

วิเคราะห์ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งมี พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน (ในขณะนั้น) ได้ประชุมคณะอนุกรรมการฯ อย่างต่อเนื่องเพื่อกำกับดูแลและกำกับให้หน่วยงานมีการวางแผนจัดสรรน้ำอย่างรัดกุม ตลอดจนกำหนดมาตรการรับมือน้ำหลากและน้ำน้อยด้วย

๓. การคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้คาดการณ์ ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ พบในเบื้องต้นมีจำนวน ๑๖๐ อำเภอ ๒๑ จังหวัด และได้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่เฝ้าระวังเตรียมการวางแผนรับมือ ทบทวน ปรับแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และได้มีการวิเคราะห์คาดการณ์เพิ่มเติม ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ พบพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำเป็น ๒๔๐ อำเภอ ๓๖ จังหวัด แบ่งออกเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๐๕ อำเภอ

๑๒ จังหวัด ภาคเหนือ ๖๑ อำเภอ ๑๑ จังหวัด ภาคใต้ ๗๐ อำเภอ ๙ จังหวัด ภาคตะวันออก ๒ อำเภอ ๒ จังหวัด ภาคกลาง ๑ อำเภอ ๑ จังหวัด และภาคตะวันตก ๑ อำเภอ ๑ จังหวัด ตามลำดับ ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าจะมีพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทานขยายวงกว้างและทวีความรุนแรงขึ้นช่วงระยะต่อจากนี้

สำหรับพื้นที่เฝ้าระวังที่มีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำมากที่สุด คือ กลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งปัจจุบันพบว่าการจัดสรรน้ำมากกว่าแผนในช่วงเวลาเดียวกันและในช่วงเวลาฤดูฝนที่เหลือยังคงมีความต้องการน้ำสุทธิจาก ๔ เขื่อนหลัก (เขื่อนภูมิพล เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ และเขื่อนแควน้อยบำรุงแดน) รวม ๒,๐๖๖ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีความจำเป็นต้องสำรองน้ำไว้ใช้อย่างน้อยเพื่อการอุปโภค - บริโภค และรักษาระบบนิเวศตลอดฤดูแล้งที่จะถึง และช่วงต้นฤดูฝนปีถัดไปอีกไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้เมื่อประเมินน้ำฝนที่ตกลงมาแล้ว พบว่าจำเป็นต้องปรับลดแผนการระบายน้ำหรือประหยัดการใช้น้ำตลอดฤดูฝนที่เหลือมากกว่า ๓๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร และต้องวางแผนการปลูกพืชในฤดูแล้งถัดมาให้ชัดเจน

๔. จากสถานการณ์ดังกล่าว สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้เปิดศูนย์อำนวยการน้ำเฉพาะกิจ เพื่อบูรณาการร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงกลาโหม เพื่อดูแล ติดตาม เฝ้าระวัง วิเคราะห์สถานการณ์น้ำ และผลจากการประชุมคณะทำงานฯ ได้กำหนดมาตรการดำเนินการแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำให้หน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ มาตรการเร่งด่วน

(๑) มอบกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่เหนือและท้ายอ่างเก็บน้ำ และประสานกับหน่วยงานของกองทัพขอรับการสนับสนุนเครื่องบิน และกำลังพลร่วมดำเนินการ

(๒) มอบกระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำรวจพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค และการเกษตร พร้อมสนับสนุนเครื่องจักรเครื่องมือ เช่น รถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้ทันที และสร้างการรับรู้ ร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด

(๓) มอบหน่วยงานที่ดูแลการบริหารจัดการน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ และกลาง (กรมชลประทาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน) ปรับแผนการระบายน้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ โดยเฉพาะแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของความจุ และเพิ่มความเข้มงวดติดตามกำกับ การจัดสรรน้ำในระดับพื้นที่เพื่อให้ใช้น้ำอย่างประหยัด และมีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับอุปโภค - บริโภค รักษาระบบนิเวศเพียงพอถึงฤดูแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓

(๔) มอบการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและกรมชลประทาน ปรับลดแผนการระบายน้ำจาก ๔ เขื่อนแบบขั้นบันไดเพื่อประหยัดน้ำ โดยมอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงมหาดไทยจัดเตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น

(๕) มอบการประปานครหลวงวางแผนการใช้น้ำจากกลุ่มน้ำแม่กลอง โดยร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และกรมชลประทาน

(๖) มอบหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมและจังหวัด สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำ และแนวทางการแก้ไขให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและประชาชนในพื้นที่รับทราบในภาพรวมด้วย

๔.๒ มาตรการระยะสั้น

(๑) เร่งรัดหน่วยงานที่ได้รับงบประมาณ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปี ๒๕๖๒ ของงานก่อสร้างและซ่อมแซมฝายชะลอน้ำบริเวณต้นน้ำให้ทันต่อการรับน้ำในฤดูฝน ปี ๒๕๖๒ และงานขุดลอกเพิ่มความจุแหล่งน้ำธรรมชาติ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำอื่น ๆ

(๒) มอบกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ปรับแผนการขุดเจาะบ่อบาดาล และซ่อมแซมบำรุงรักษาล้างบ่อบาดาล ในพื้นที่ที่มีปริมาณฝนตกน้อยกว่าปกติ

(๓) มอบกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำแผนงานโครงการเพื่อขอรับสนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนการปฏิบัติงานตามลำดับความสำคัญ เน้นน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภคเป็นหลัก ควบคู่กับการเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภค - บริโภค โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีปริมาณฝนตกน้อยกว่า ๖๐ มิลลิเมตรต่อเดือน

(๔) มอบกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกระทรวงการคลัง ร่วมบูรณาการกำหนดนโยบายช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัย เช่น สิ้นเชื้อเงินด่วนหรือฉุกเฉินเพื่อสร้างอาชีพ ฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้ประสบภัย พักชำระหนี้เงินต้น สนับสนุนเมล็ดพันธุ์เพื่อการเพาะปลูก และการชดเชยเยียวยา รวมถึงการสร้างอาชีพเสริม เป็นต้น

๔.๓ มาตรการระยะยาว

(๑) ให้หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณบูรณาการ เร่งรัดการปฏิบัติงานโครงการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ (Area Based) และโครงการแหล่งน้ำตามแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ให้เป็นไปตามแผน

(๒) มอบสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติบูรณาการจัดทำทะเบียนแหล่งน้ำ ทะเบียนผู้ใช้น้ำ แผนที่แสดงพื้นที่ชลประทาน และพื้นที่รับประโยชน์จากแหล่งน้ำ

(๓) มอบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บูรณาการปรับแผนการเพาะปลูกพืช และปฏิทินการเพาะปลูกเป็นการล่วงหน้าโดยเฉพาะในฤดูแล้งปี ๒๕๖๒/๖๓ ให้สอดคล้องกับการคาดการณ์สถานการณ์น้ำ

ต่างประเทศ

๗. เรื่อง การประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขง

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการต่อร่างเอกสารทั้ง ๖ ฉบับ และหากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขร่างเอกสารดังกล่าวในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทยให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการได้ โดยไม่ต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีกครั้ง รวมทั้งอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมรัฐมนตรีกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงทั้ง ๔ กรอบความร่วมมือ เป็นผู้ร่วมให้การรับรองเอกสารดังกล่าวตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ

ร่างเอกสารทั้ง ๖ ฉบับ ประกอบด้วย (๑) ร่างถ้อยแถลงร่วมการประชุมรัฐมนตรีขอรื้อเริ่มลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ครั้งที่ ๑๒ (Joint Statement on the ๑๒th Ministerial Meeting of the Lower Mekong Initiative) (2) ร่างถ้อยแถลงร่วมว่าด้วยการสร้างเสริมการประสานงานระหว่างมิตรประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (Draft Joint Statement on Strengthening Coordination among the Friends of the Lower Mekong) (3) ร่างถ้อยแถลงร่วมการประชุมรัฐมนตรีกรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขง - คงคา ครั้งที่ 10 (Draft Joint Ministerial Statement for